Тээврийн өөрийн өртгийг хямдруулахад анхааръя

Тээврийн өөрийн өртөг бол авто тээврийн эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтийн нэг мөн. Авто тээврийн өөрийн өртгийг хямдруулах явдал бол улс ардын аж ахуй, соёлыг хөгжүүлэх, 4 дүгээр таван жилийн төлөвлөгөөгөөр манай авто тээвэрчдийн өмнө тавигдсан чухал зорилтуудын нэг юм.

Энэ асуудалд олон төрлийн хамаарах зардал байдаг боловч ашиглалтын бүх зардлын 43 орчим хувийг эзэлдэг шатахууны гүйлтийн 1 км—т зарцуулах хэмжээг хэмнэх нь өөрийн өртгийг хямдруулахад чухал ач холбогдолтой байна. Бензин хэмнэвэл хөрөнгө хэмнэхээс гадна олон тооны машиныг хэмнэсэн бензиннээр ашиглах нэмэгдэл боломцоог өгдөг. Тэргүүний хэмнэгч жолооч нар бензиныг тогтоосон нормоос 20 хувиар хэмнэж чаддаг байна. Хэрэв жолооч машинаа гамтай арчилж дүрмийн дагуу ажиллавал бензиныг тогтмол 10 хувиар хэмнэж болохыг машин ашиглалтын практик харуулж байна.

-Нэг «Зил 164» машин жилд 30000 км гүйхдээ нормт бензинээ 10 хувиар хэмнэхэд жилийн хэмнэлт нь 1000 литр болдог.

Тэгвэл 40 «зил 164» машин энэ хэмжээгээр жигд хэмнэвэл 4 тонны даацтай 10 цестерн буюу 40 тонн шатахуун хэмнэх юм.

Энэ нь улсын үнээр 56,8 мянган төгрөг болох ба 30 хувийг нь жолооч нарын шагналд олгоход 17000 төгрөгийн нэмэгдэл цалин авч болно.

Бензин хэмнэхийн тулд бензины зардалд нөлөөлөх үндсэн зүйлүүдийг жолооч болгон сайн мэдэх нь чухал. Бензин зарцуулалт маш олон шалтгаанаас хамаарагддаг ба гол нь авто машины техникийн байдал уран жолоодлогын арга юм.

Жишээ нь: Гэрлийн лампны чадал бага рефлекторын ажиллагаа нь сул эсвэл хүчдэлийн багаас болж гэрэл бүдэг байхад бензинд ямарч нөлөөгүй юм шиг боловч бүдэг гэрэлд жолооч аргагүй хурдаа хасаж, хэмиэлтийн хурдаас доогуур явах болдог.

Энэ бол хамгийн бага гэмтэл ч гэсэн бензиныг хэтрүүлж зарцуулахын шалтгаан болдгийг харуулж байгаа хэрэг. Иймээс бензин хэмнэхийн тулд техникийг бүрэн бүтэн байлгах нь чухал юм. Авто машины хөдөлгүүрийн хэмнэлтийн чанар түүний агрегатуудын тохируулга, эд ангиудын элэгдлээс голчлон юуны өмнө карбюраторын тохируулгаас шалтгаалдаг. Карбюраторын гол жеклерын нэвтрүүлэх чадал 10 хувиар ихэсгэхэд шатахууны зарцуулалт 4—6 хувиар ихэсдэг байна. Бензиныг илүү хэмжээгээр тасралтгүй өгөх болсон гэмтэлтэй экономайзер нь түүний нийт зарцуулалтын хэмжээг 10—15 хувиар ихэсгэдэг байна. Карбюраторыг 8—10 мянган км, гүйлтийн дараа шалгаж карбюраторыг керосинд, жеклер, клапан, дифузор зэргийг оцетанд угааж бүх сувгуудыг хийгээр үлээж цэвэрлэх хэрэгтэй. Карбюраторын хөвүүрийн савны түвшин нь хөвүүрийн битүүмжлэлт алдагдсан зүүт клапан дутуу суух, Клапангийн их биеийг нягтруулах жийрэг гэмтсэн зэргээс өөрчлөгдөнө. Шатахууны зарцуулалтанд хөдөлгүүрийн асаалтын системийн ажиллагаа ихээхэн нөлөөлнө. Нэг цилиндэр хөдөлгүүрийн 1 очлуур «свеч» нь ажиллахгүй байхад бензин 15—20 хувь хэтэрч байдаг байна.

Асаалтын бүх хэрэгслэлүүдийн бүрэн бүтэнд их анхаарал тавих хэрэгтэй. Бага ба өндөр хүчдэлийн утаснуудын хөндийрүүлэгч найдвартай байх ёстой.

Асаалтын тохируулгыг бензины зарцуулалтын хувьд хамгийн ашигтай хэмжээнээс нэг градус оройтговол бензин 1—2 хувиар хэтэрч нэмэгдэнэ.

Бензины зарцуулалт очлуурын электродын хооронд үсэрч байдаг очны хүчнээс хамаарна.

Сулхан оч ажлын холимогийг муу шатаснаас болж хөдөлгүүрийн хүч буурч бензины зарцуулалт ихсэнэ. Цахилгаан очны хүчний бууралт таслагчийн авалцааны хоорондын зайны ихсэлт багасалтаас болдог нь тодорхой билээ. Иймээс таслагчийн авалцааны зай, очлуурын электродын зайг үе үе шалгаж тохируулж явах нь бензин хэмнэхэд дөхөм үзүүлнэ. Шассын механизм агрегатууд нь ялалтын хөнгөнийг хангах ёстой. Хүчний дамжуулга ба явах ангиудад нэмэгдэл эсэргүүцэл гарвал түүнийг давахын тулд хөдөлгүүрийн хүчийг нэмэгдүүлэх өөрөөр хэлбэл холимогийг баяжуулах шаардлагатай болж бензин хэтрүүлдэг юм

Авто машины зээрэнхий холбоо түүний тайван хөдөлгөөнийг хангах ёстой. Дамжуулах хайрцаг (хурдны) үргэлж гэмтэлгүй зөв тохирсон байх шаардлагатай дугуйн тавилт хийн даралтын хэмжээний зөв эсэхийг анхаарч явах хэрэгтэй. Бага даралттай дугуйн эргэлтэнд эсэргүүцэл ихсэж үлэмжхэн хүч гаргаж бензинийг хэтрүүлнэ.

Дугуйн даралтыг 3,5—аас 2 кг см хүртэл буурахад бензины хэтрэлт, хөдөлгөөний 30 км цагийн хурдад 8 хувь, 50 км цагийн хурдад 15 хувиар нэмэгддэг байна.

Торомзын зөв тохируулга бол бензин хэмнэх бас нэг чухал нөхцөл юм. Дээр дурьдсан арга хэмжээ нь үнэт шатахууныг үлэмж хэмнэж өөрийн өртгийг хямдруулах арга замын томоохон хэсэг мөн.

Н.Дагва

ТОВЧХОН

Аймгийн МХЗЭ—ийн XII бага хурлыг угтаж Жаргалантын САА—н Тал булаг тасгийн 3 дугаар бригадын тракторч Цэнд—Аюуш намрын зябь 250 га хагалах, 4 дүгээр бригадын комбайнч Галт СК—3 комбайнаар 500 га—гийн үр тариа цайруулж га тутмаас 12 центнер ургац хурааж шатахууныг 0,5 хувиар хэмнэх үүрэг аваад ажиллаж байна.

Газар газрын сонин

Жаргалантын туршлага 10 жилийн дунд сургуулийн үйлдвэр сургалтын бригад 138 га вандуй, 1200 га улаан буудай тарьсан ажээ. Үйлдвэр сургалтын бригадын эрхлэгч багш Намсрай хүүхдийнхээ хийсэн хөдөлмөрийн тухай танилцуулахдаа манай хүүхдүүд ажиллаж буй энэ хугацаандаа 138 га—гийн вандуй хадаж, 300 гаруй га ангилан хадаж,250 га цайруулж, га—гаас 11 центнер орчим ургац хурааж байна. Хүүхдүүд оногдсон ажлаа сайн хийж байгаагийн дотор СК—3 комбайнаар өдөрт 12—16 га цайруулж байгаа Ширзагд, Ган—Өлзий,Цэрэндаш нарын зэрэг ажил үйлсээрээ тодорч байгаа сурагчид олон гэж ярив.

* * *

Жаргалантын САА—н Тал булаг тасгийн эвлэлийн хороо, эмэгтэйчүүдийн зөвлөл, сургууль, цэцэрлэг хамтран тус тасгийн үр тарианы 4 дүгээр бригадын комбайнчдад бээлий 50, лаа 10 кг, шүдэнз 12 толгой болон мөн ариун цэврийн хэрэглэл зэргийг бэлэглэв.

* * *

—Манай бригад 3188 га талбайн тариа хурааж га тутмаас 10 центнер ургац авах юм.

Одоогийн байдлаар 2893 га ангилан хадаж, 650 га цайруулж га тутмаас 11 центнер будаа авч байна. Комбайнчин Бадамгарав, Лувсандорж, Ядамсүрэн нар өдөрт 18 га—гийн будаа цайруулахаас 20 га—гийн будаа цайруулж байна гэж Жаргалантын САА—н үр тарианы 2 дугаар бригадын дарга Нацагдорж ярив.

* * *

Үүрийн шаргал туяанд үнэгэн харанхуй сүлэгдэн замхарснаас хойш хэдэн мөчийн дараа уулсын оргилд нарны туяа тусчээ.

Дашдамба комбайныхаа эрэг боолтыг чангалах зэргээр үзлэг үйлчилгээгээ сайн хийж аваад Хар толгойн 60 га—г чиглэн хөдөллөө. Тэрээр ажлын 3 хоногт 70 га газрын үр цайруулж Жаргалантын САА—н үр тарианы 4 дүгээр бригадын өндөр бүтээлийн аврага боллоо.

* * *

Батсүмбэрийн САА—н 8 жилийн дунд сургуулийн 7—гийн А,Б ангийн 42 сурагчид Баянголын ногоо бригадын байцаа, хураалтад 2 өдөр ажиллаж нийт 5 га газрын 1000 шахам кг байцаа хураав. Байцаа хураалтанд 7—гийн А ангийн сурагч Цэрэндаваа, Энэбиш, Алтангэрэл, Зоригоо, Цэвэлмаа, Эрдэнэчимэг, 7—гийн Б ангийн Цэдэнсодном, Алтангэрэл, Оюунчимэг, Цог—Эрдэнэ, Лхагвасүрэн, Содномпэл, Пүрэвсүрэн нар сиц идэвхтэй ажиллав.

Л.Батсүх
Н.Дашдэлэг

* * *

Монгол—Зөвлөлтийн найрамдлын сарын ажлыг тохиолдуулсан өргөн үдэшлэг Батсүмбэрийн САА—н төвд боллоо.

Үдэшлэг дээр уламжлалт сарын ажлын тухай САА—н орлогч дарга Гүндсэмбуу яриа хийв.

Үдэшлэгт тус САА—д ажиллаж байгаа Зөвлөлтийн мэргэжилтнүүд оролцов.

Мөн Зөвлөлтийн киноны 5 хоногийн нээлтийг хийж, сүүлийн үеийн мэдээ, кино журнал тавьж сонирхуулаа.

Л.Батсүх

ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙН ЗӨВЛӨЛИЙН АЖЛААС

Жаргалантын САА—н эмэгтэйчүүдийн зөвлөл (дарга нь Уртнасан) 1965—66 онд урлал, хувцас, эсгүүр, нэхмэл хатгамал, эмнэлгийн анхны мэдэгдэхүүн судлах ажилд олон тооны эмэгтэйчүүдийг хамарсан байна.

Эмэгтэйчүүдийн гоо сайхны тухай хэд хэдэн лекц уншиж олон зуун эмэгтэйчүүдийг оролцуулсны гадна эмэгтэйчүүдийн ахуй амьдралын талаар үе үе шалгаж зөвлөдгийн зэрэгцээ эмэгтэйчүүдийн сурвал зохих дууны нэрсийн жагсаалт гаргаж уг дуунуудыг бичиж бүх эмэгтэйчүүдэд тараасан байна.

Ажилчны клубын урлаг уран сайханд эмэгтэйчүүдийг олноор оролцуулжээ. Мөн эмэгтэйчүүдийн хүчээр төвийн болоод тасгийн цэцэрлэгийг тохижуулж мод тарьж зүлэгжүүлсэн байна.

Эмэгтэйчүүдийн зөвлөл зохиох ажлаа жилээр боловсруулж түүнээсээ сэдэвлэн сар бүрийн төлөвлөгөөг гаргаж ажилладгаас гадна тэргүүлэгчдийн хурлыг сар бүр хийж урьд сарын төлөвлөгөөний гүйцэтгэл дараагийн сард гүйцэтгэх ажлаа ярилцдаг заншилтай болжээ.

Долоо хоногийн гуравдахь өдрийг эмэгтэйчүүдийн ариун цэврийн өдөр, зургаадах өдрийг гэгээрлийн өдөр болгон явуулж дуу, танц сурах, хамтарч ном унших, кино үзэх, үдэшлэг уулзалт зохиох ажлуудыг хийдэг байна. 10 сард болох хөдөлмөр соёлын чуулганаа угтаж хадлан тарналан дээр ажиллаж байгаа хүмүүст эмч, үсчин, гуталд зан тавигч, юм угаагч, худалдагч, номын санч зэргийн оролцоотой 12 хүний бүрэлдэхүүнтэй үйлчлэх бригад гаргаж 3 тасаг, 11 бригад, 5 утрэмээр очиж тэнд ажиллаж буй 1700 гаруй хүнд үйлчилж талархалыг нь хүлээжээ. Мөн 800 хонины багтаамжтай тохилог сайхан хашаа эмэгтэйчүүдийн хүчээр барьжээ.

Жаргалантын эмэгтэйчүүдийн зөвлөл ингэж хөдөлмөр соёлын чуулганаа хөдөлмөр сурлагын өндөр амжилтаар угтаж байна.

Д.Базаррагчаа

Хариуцлагатай эрхлэгч Н.МӨНХӨӨ

Зарлал

Зуунмод хотын харъяат Балдан овогтой Дашням нь цэргийн албанаас халагдсан үнэмлэхээ гээгдүүлсэн тул хүчингүйд тооцов.

(Х—00913) «Анхдугаар таван жил» сонины үйлдвэрт хэвлэв.

Төв Намын кабинет. №

Орон бүхний пролетари нар нэгдэгтүн!

Анхдугаар ТАВАН ЖИЛ

Төв аймгийн намын хороо, А.Д.Х. Гүйцэтгэх захиргааны сонин.

19 дэх жилдээ | №77 (1574) | 1966 оны 10 дугаар сарын 17 | ДАВАА

Хашаа, хороо барих, засах ажлыг амжилттай дуусгая

Мал өсгөх зорилтыг биелүүлэхэд малын хашаа байр чухал ач холбогдолтой юм.

МАХН—ын 15 дугаар их хурлаас батлагдсан манай намын программд социализмын зохих цогцолбор бүхий материал техникийн баазыг байгуулах тэмцэлдээ материаллаг хангамжинд голлон анхаарч аж ахуйн салбаруудыг хөгжүүлэх зорилтыг тавьсан бөгөөд «Ойрын жилүүдэд үхэр, бог малын байраар хангахыг» онцлон заасан билээ.

Манай аймаг саалийн үнээ, төллөх эм хонь, ямааг 1966—67 онд ээлжийн хашаагаар хангахаар аймгийнхаа намын бага хурлаас шийдвэрлэсэн юм. Энэ онд бод малын 267, бог малын 303 хашаа барих төлөвлөгөөтэй гээс Угтаал, Борнуурын САА, Өндөрширээт сумын «Хөгжлийн зам» нэгдэл төлөвлөгөөгөө биелүүлжээ. Гэтэл Батсүмбэр, Гачууртын САА—нууд, Баянбараат, Баяндэлгэр, Сэргэлэн, Таринат сумдын нэгдлүүд ганц ч хашаа бариагүй байна. Олонх САА, нэгдлүүд өнгөрсөн хавар хашаа барих ажилд анхаарал тавиагүйн улмаас энэ 10 дугаар сард төлөвлөгөөт хашаагаа барих болж мал аж ахуйн өвөлжөөлөлтийн бэлтгэл, бусад ажилд бэрхшээл учруулж байгаагаас гадна хуучин хашааг сэлбэж засах ажлыг удаашруулж байна.

Малын хашаа барих, сэлбэж засварлах ажлыг өвс тэжээл татаж хамгаалах, худаг гаргах дулаалах зэрэг мал аж ахуйн өвөлжилтийн бусад бэлтгэл ажилтай хослон зөв зохион байгуулж, богино хугацаанд гүйцэтгэх нь орон нутгийн нам, улсын байгууллагын чухал зорилт болж байна.

Хашаа саравч байрыг малын үүлдэр, ашиг шимийн гарц, байгаль газар зүйн онцлог, эрүүл ахуйд тохируулан барих ёстой.

Малын байр хашаа саравчийг барихдаа юуны урьд нэг малд оногдох талбай буюу багтаамж, баригдах газрын хөрсний чийглэг байдал, барих газрын ноёлох салхины чиг, жавар салхи хамгаалах хамгаалалт, гэрэлтүүлэг зэрэг нөлөөлөх хүчин зүйлийг нарийвчлан бодолцохын дээр энэ талаар мэргэжилтэн, хашир малчдын санал зөвлөлгөөг авч тусгасан байх хэрэгтэй.

Нэг малд оногдох талбайг ихдүүлбэл хэвтэр бууц нь хөлдөж мал дороосоо жиндэж даарахаас гадна материал илүү зарцуулагдаж аж ахуйн хувьд ашиггүй болдог. Хэрэв багтаамж муутай бол мал ихээр шахцалдаж хээлээ гэмтээх, үс ноос нь унах, уг байрны дотор тал ихээр цантаж цэвдэгших талтай байдаг.

Ялангуяа хонийг давчуу хашаанд байлгах нь ноос үс нь чийгтэж өдөр билчээрт гарахдаа хөлдөөд, орой хотолмогц дахин гэсч түүнээсээ болоод үргэлж даарч байдаг учир ихээхэн нэмэгдэл энерги зарцуулагдан ихээр турахад хүрнэ. Иймд ямар ч малын байр хашаа нь тэр мал хэвтэхдээ хөлөө хажуу тийшээ чөлөөтэй жийж хэвтэхэд саадгүй байхаар зайтай байвал зохино.

Малын хашаа бол салхины жавар сүүгэх нүхгүй, дулаан хуурай байхаас гадна нарны эгц шулуун гэрэл хангалттай тусдаг байх ёстой. Хашаа хороог хөрсний ус, хад чулуугүй, энгэр ээвэр газар барихыг анхаарахын хамт их хэвгий газар бол бууц дэвсгэр тогтвор муутай байдгийг бодолцох нь чухал. Малын хашааны ноёлох салхины чиглэл ба саравчны өндөр намыг тохируулах, битүү дулаан байрны гэрэлтүүлэг, хийн солилцооны горимын талаар мал аж ахуйн мэргэжилтний зөвлөлгөөг заавал авах хэрэгтэй. Малын хашаа байрыг урт удаан хугацаагаар эдэлж ашиглахын тулд материалын талаас анхаарахын хамт барилтын чанарыг сайжруулж, барьж босгосны дараа тодорхой эзэнтэй болгох ёстой. Манай аймгийн нөхцөлд энэ жилийн тухайд малын хашаа хороо барих ажлыг дулааны улиралд богино хугацаанд дуусгахын тул САА, ХАА—н нэгдэл бүрт тусгай бригад зохион байгуулж материал бэлдэж татаж, барьж босгох ажлыг тодорхой хуваарьтай ажлын хугацааны графиктай хийх хэрэгтэй байна. Хуучин хашаа саравчийг сэлбэж засварлах ажлыг сууриудын хүчээр хийлгэж дуусгавал зохино. Малын хашаа хороо барих, сэлбэж засварлах ажилд нарийн тооцоотой төлөвлөгөөтэй ажиллаж түүний биелэлт, уг ажлын чанарт тавих хяналт шалгалтыг сайжруулах хэрэгтэй. Малдаа дулаан хашаа хороо бэлтгэх нь мал аж ахуйн өвлийн бэлтгэлийн нэг томоохон хэсэг нь бөгөөд үүний үр дүн нь өвлийн тэсгэм хүйтэн, хаврын хахир хатуу улиралд мал аж ахуйн үйлдвэрлэлийг явуулахад хичнээн их холбогдолтой болохыг малчин бүрт ойлгуулан тэдний идэвх хөдөлгөөнийг өрнүүлж хашаа хороо сэлбэж засварлах ажлыг энэ 10 дугаар сард багтаан амжилттай дуусгая.

Аймгийн АДХ—ын чуулган хуралдуулах тухай

Аймгийн АДХГ Захиргаа, аймгийн АДХ—ын 7 дахь удаагийн 4 дүгээр чуулганыг 1966 оны 11 дүгээр сарын 25—ны өдөр хуралдуулж, «Худалдаа үйлчилгээний ажлын одоогийн байдал, цаашид сайжруулах арга хэмжээний тухай» ХБ—ийг удирдах газрын илтгэл, «Хөдөлмөрчдийг сүү, цагаан идээ, хүнсний ногоо, бараа товараар хэрхэн хангаж байгаа тухай» Дэлгэрхаан сумын Гүйцэтгэх захиргааны илтгэл, «ХАА—н нэгдлүүдийн суурь зохион байгуулалтын тухай» 71 дүгээр тойргийн депутат Доржсүрэнгийн асуултын хариу,(ХАА удирдах газар) «Үйлдвэр,худалдаа, үйлчилгээний байнгын комиссын хавсралт» илтгэлүүдийг тус тус хэлэлцүүлэхээр тогтоожээ. Мөн чуулганд бэлтгэх комиссыг доорхи бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулж, комиссын даргад Содномдаржаа (аймгийн АДХГ Захиргааны хариуцлагатай нарийн бичгийн дарга), гишүүдэд Батаа (ХБ—ийг удирдах газрын дарга), Цэнд—Аюуш (Төлөвлөгөөний комиссын орлогч дарга), Чимэдцэрэн (Үйлдвэр, худалдаа, үйлчилгээний байнгын комиссын дарга),Зундуй (аймгийн АДХГ Захиргааны зохион заавварлах хэлтсийн орлогч дарга) нарыг баталсан байна.

Аймгийн АДХ—ын чуулганыг угтаж 1 сарын ажлын төлөвлөгөө зохиож ажиллахыг комисст үүрэг болгожээ.

Чуулган угтаж хөдөлмөрчдөд үйлчлэх үйлчилгээг улам сайжруулж бараа, нийтийн хоол, номын гүйлгээний жилийн төлөвлөгөөг хангах зохион байгуулалтын арга хэмжээ авахыг сум, хот, хороодын Гүйцэтгэх захиргаадад даалгажээ.

Белорусс ССР—ийн соёлын төлөөлөгчид Зуунмод хотод зочлов

10 дугаар сарын 10—ны өдөр Белорусс ССР—ийн Коммунист Намын Төв Хорооны соёлын хэлтсийн дарга Марцелев Станислав Викторович тэргүүтэй төлөөлөгчид Зуунмод хотод зочлов.

Төлөөлөгчдийг аймгийн Намын Хорооны нэгдүгээр нарийн бичгийн дарга Агваансодов хүлээн авч аймгийнхаа ажил байдалтай танилцуулав. Төлөөлөгчид «Өнөөдрийн Белорусс» гэрэл зургийн үзэсгэлэн музей, аймгийн төвийн Артель, мөн Сэргэлэн сумын гүүний цахилгаан саалтуурыг үзэж сонирхов.

Мөн төлөөлөгчид 10 жилийн дунд сургууль дээр болсон пионерийн хүндэтгэлийн шугам жагсаал болон аймгийн Соёлын ордонд болсон Зуунмод хотын хөдөлмөрчдийн найрамдлын цуглаанд оролцлоо. Цуглааныг аймгийн Намын Хорооны нэгдүгээр нарийн бичгийн дарга Агваансодов нээж, Намын Хорооны хоёр дугаар нарийн бичгийн дарга Дамбажамц илтгэл тавилаа.

Дараа нь Белорусс ГОНС Нийгэмлэгүүдийн дарга Чернявская Валентина Алексеевна үг хэлэв.

Цуглаан дээр аймгийн МЗНН-ийн Зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга Д.Гонгор дурсгалын зүйл төлөөлөгчдөд гардууллаа.

Дараа нь Белорусс ССР—ийн урлагийн мастерууд, аймгийн Соёлын ордны жүжигчдийн хамтарсан тоглолт боллоо.

(Манай сурвалжлагч)

Өндөр бүтээлийн 3 сард

Батсүмбэрийн САА—н 8 жилийн дунд сургуулийн пионер сурагчдын намрын спартакиад саяхан болж өнгөрлөө. Спартакиадад гар, сагсан бөмбөг,гүйлт, дугуй, бөх, одон бөмбөг зэрэг спортын 10 шахам төрлөөр 280 гаруй тамирчин сурагчид тэмцэлдэв.

Тэмцээний дүнгээс үзвэл гар, сагсан бөмбөгийн эрэгтэйчүүдийн аврагыг 7—гийн Б ангийн Сүхбаатар ахлагчтай баг, гар, сагсан бөмбөгийн эмэгтэйчүүдийн аврагыг 7—гийн А ангийн Бадам ахлагчтай багууд авлаа.

Дугуй, бөх, одон бөмбөгийн тэмцээнүүдэд 6—гийн Б ангийн сурагч Отгонбаатар, 7—гийн А ангийн Цэрэндаваа, Баянтөмөр, Магсарсүрэн, 7—гийн Б ангийн Сүхбаатар, Оюунцэцэг нар, гүйлтийн төрөл бүрийн зайд сурагч Содномпил, Бадам, Оч нар эхний байруудыг эзэлж сайхан амжилт гаргалаа. Мөн Р.Энхтуяа ахлагчтай сагсан бөмбөгийн тамирчдын тоглолт онц сонирхолтой болж үзэгчдийн талархлыг хүлээв.

Л.Батсүх

• • •

МАХН—ын Төв Хороо, БНМАУ-ын Сайд нарын Зөвлөлөөс ардын боловсролыг дээшлүүлэх тухай гаргасан тогтоолыг хүлээн авах цуглаанууд Лүн сумын төв, хөдөө өргөн зохиогдож олон зуун хөдөлмөрчид оролцов.

Сумын төвд болсон цуглаан дээр тус сумын дунд сургуулийн багш Олзвой, Чойсүрэн,нэгдлийн гишүүн Баатар нар өөрсдийнхөө боловсролыг дээшлүүлэхийн хамт сумынхаа хөдөлмөрчдийг соёлжуулах ба тэднээс анхан шатны боловсролтой болоход нь туслах үүрэг амлалт авав. Мөн сумын намын үүрээс суурийн сургууль, бичиг үсгийн дугуйлангуудыг зохион байгуулан суралцагчдыг зохих дугуйлан сургуулиудад хуваарилж хичээллүүлэхээр бэлтгээд хичээлэлтээ эхлэх гэж байна. С.Дамдингомбо

• • •

Аймгийн ҮЭ-ийн Зөвлөлийн орон тооны бус хэлтэс сар, улирлын төлөвлөгөөтэй ажиллаж 6 зааварлагчдад төвийн 19 хороодыг хуваарилан өгч ажиллав.1966 оны 1, 2. 3 дугаар улиралд 23 хороо, 6 бүлэг,78 идэвхтний ажил төрөлтэй танилцаж шалган зааварлав. Мөн 5 хороодод зааварчлага бичиж өгсөн ба тус аймагт ажиллаж байгаа ЗХУ—ын мэргэжилтэн нартай хамтран үдэшлэг зохиож ЗХУ—ын ҮЭ—ийн баялаг туршлагаас төвийн хороо идэвхтний ажилд нэвтрүүлэх ажил зохиов.

Хэлтсийн эрхлэгч

Дамдинсүрэн

Аймгийн ҮЭ—ийн XIV бага хурлын ТОГТООЛ

Аймгийн ҮЭ—ийн 14 дүгээр бага хурлаас ТОГТООХ НЬ:

НЭГ. Улс ардын аж ахуй, соёлын төлөвлөгөөт зорилтуудыг хугацаанд нь тоо чанарын үзүүлэлтээр жигд давуулан биелүүлэхийн тулд бүтээгдэхүүний чанар үзэмжийг сайжруулах хөдөлмөрийн бүтээмжийг дээшлүүлж, дотоод нөөц боломжоо бүрэн ашиглах, бүтээгдэхүүний өөрийн өртгийг хямдруулан ашигт ажиллагааг дээшлүүлэх нь үйлдвэр хөдөө аж ахуйн газруудын дэргэдэх ҮЭ—ийн байгууллагуудын чухал зорилт мөн.

Аймгийн шинээр сонгогдох ҮЭ—ийн зөвлөлд ДААЛГАХ НЬ:

1. Социалист уралдаанд үйлдвэрлэлийн тасаг, бригад, ээлж, ажилчин бүрийг хамарч уралдааны үүргийг боловсруулахад мэргэжлийн хүмүүсийг өргөнөөр татан оролцуулж, эдийн засгийн тодорхой тооцоотой үүрэг авахуулж, биелэлтийг тухай бүр дүгнэж ажлаараа хоцрогчдыг тэргүүний хэсгийн эгнээнд хүргэх хамтач ажиллагааг тууштай нэвтрүүлбэл зохино.

2. Үйлдвэрлэлд хөдөлмөр зохион байгуулалтыг сайжруулж, үйлдвэрлэлийн өдөр тутмын ажиллагааг гардан зохион байгуулдаг инженер техникийн ажилтан, мастеруудын хариуцлагыг дээшлүүлэхэд байнга анхаарч,ажилчдад тодорхой ажил хуваарилан өгч, ажлын явцыг шалгаж зааварлах ажилчин бүрийн өдөр тутмын нормыг биелүүлэхийн тулд үйлдвэрлэлийн тооцоо хяналтыг сайжруулсугай.

3. Ажилчдын үйлдвэр техникийн мэдлэг, мэргэжил ерөнхий боловсролыг дээшлүүлэхэд байнга анхаарч, сургууль хичээлэлтийн чанарыг сайжруулж мэргэжилтэнд дадлага туршлагатай ажилчдыг дагалдуулах сургах ажлыг төрөлжүүлэн зохиосугай.

4. Шинэ санаачлага, тэргүүн туршлагыг үйлдвэрлэлд бүтээлчээр нэвтрүүлж тэргүүн туршлагын сургуулийг нарийн зохион байгуулан, хөдөлмөрийг хөнгөвчлөн механикжуулж, хөдөлмөрийн бүтээмжийг дээшлүүлэхэд чиглэгдсэн санал хөдөлгөөнийг өрнүүлэхийн тулд сэдэв болзол зарлаж дүгнэх зэргээр тодорхой ажил зохиосугай.

5. СХ—ийн бригадын хөдөлгөөнийг өрнүүлж, үүргээ боловсруулахад нь туслалцаа үзүүлж, авсан үүргийн биелэлтийг цаг хугацаанд нь шалгаж олсон туршлагы нь дэлгэрүүлж бригадыг хөдөлмөр зохион байгуулалтын дагуу байгуулсугай.

6. Улс ардын аж ахуйн төлөвлөгөөт зорилтыг биелүүлэхэд ажилчин албан хаагчид инженер, техникийн ажилтны хөдөлмөрийн идэвхийг өрнүүлэн дээшлүүлэхэд хамтын гэрээний ролийг дээшлүүлж гэрээнд авсан үүргийг ажилчдаар хэлэлцүүлэн саналыг тусган авсан үүргийн биелэлтийг хагас бүтэн жил дутам заавал дүгнүүлж байсугай.

7. Үйлдвэрлэлийн байнгын зөвлөлгөөний ажлыг тогтмолжуулан хөдөлмөр зохион байгуулалт, хөдөлмөрийн нормчлол, цалин хөлс, бүтээгдэхүүний чанар үйлдвэрлэлийн сэдвээр хэлэлцэж гарсан шийдвэрийн биелэлтэнд тавих хяналтыг сайжруулсугай.

8. ҮЭ—ийн байгууллагуудаас зохиох улс төр, хүмүүжлийн ажлыг улс ардын аж ахуй, соёлын төлөвлөгөөт зорилтыг биелүүлэхэд ажилчин, албан хаагчид түүний гэр бүл үр хүүхдийн дунд зохиох соёл хүмүүжлийн ажлыг бүрэн чиглүүлсүгэй.

9. Киноны жилийн гаргалтын 60—65 хувийг үйлдвэр, САА, хөдөөгийн бригад, ферм, суурийн ажилчин, малчдад гаргаж байхын дээр киног тойруулан ухуулга, үдэшлэг, лекц явуулж байх ба киноны 3—5 хоногийг үе үе зохиож кино зураг солилтын эргэлтэд байнга хяналт тавьж байвал зохино.

10. Номын сангийн фондыг арвижуулан уншигчдын хүрээг өргөтгөж уншлагын байрыг тохижуулах уншигчдын бага хурал, номын тойм, чанга уншлагыг зохиох, номын үзүүлэн байгуулах, нүүдлийн номын сан ажиллуулах хүүхдийн номын булан ба уншлагын байр байгуулах арга хэмжээ авах нь чухал байна.

11. Хүүхдийн дунд зохиох ажилдаа МАХН—ын Төв Хорооны захидлыг удирдлага болгож, тэдний дунд урлаг, урлал, биеийн тамир гоо сайхны дугуйлан бүлгэм байгуулан ажиллуулах үдэшлэг уулзалт зохиохын дээр хүүхдийн клуб, кино театр байгуулан ажиллуулж байгаа туршлагыг өргөн нэвтрүүлэх нь зүйтэй.

12. Ажилчин албан хаагчдын техник мэргэжлийн дугуйлан, ерөнхий эрдэмийн 2 жилийн сургуульд суралцвал зохих хүмүүсийг бүрэн хамруулж техник мэргэжлийн хичээлд суралцагчдад мэргэжлийн зэрэг ахиулах буюу үнэмлэх олгодог журамтай болгох арга хэмжээ авах нь зүйтэй гэж үзнэ.

13. Ахуй хангамж үйлчилгээний ажилд хяналт тавих ҮЭ—ийн комиссуудаас үйлчилгээ хангамжийн салбар, цэгт тавих хяналтын ажлаа нэр хүндтэй бөгөөд байнга явуулж дороос тавих олон түмний хяналтыг хүчтэй болгосугай.

14. Олон нийтийн хяналтын ажлыг тэргүүн туршлага судлах, нэвтрүүлэх, үйлчилгээний ажилчдыг хүмүүжүүлэх ажилтай нягт холбон явуулахыг онцлон анхаарсугай.

15. ҮЭ—ийн байгууллагуудаас зохион байгуулж байгаа улс, төр хүмүүжлийн ажилд ҮЭ—ийн соёл олон түмний комиссын ажлыг бүрэн чиглүүлж тэдний санаачлага хариуцлагыг улам өндөржүүлбэл зохино.

16. ҮЭ—ээс зохиох соёл олон түмний ба гэгээрэл, урлагийн ажиллагааг улам сайжруулж ажлын бүх салбарт ажил хариуцах хариуцлага сахилга батыг чангатгаж, салан задгай явдал хувиа хичээх, төлөвлөгөөгөө таслах, улс нийгмийн өмч хөрөнгө үрэгдүүлэх идэж ашиглах, хууль дүрэм зөрчих явдалтай шийдвэртэй тэмцэх үзлээр ажилчин олныг хүмүүжүүлэх хөдөлмөрийн хүмүүжилд онцгой анхаарах нь зүйтэй.

17. Аймгийн ҮЭ—ийн байгууллагуудаас хүний элдэв өвчлөл ялангуяа хөдөлмөрийн чадвар түр алдах өвчнүүд үйлдвэрийн осол гэмтлийг нарийвчлан судалж тууштай бууруулах, урьдчилан сэргийлэх талаар эмнэлгийн байгууллагуудтай хамтран дэс дараалсан арга хэмжээ авч хэрэгжүүлсүгэй.

18. ҮЭ—ийн санхүүгийн орлогын бүх төрлийн төлөвлөгөөг биелүүлэхийн тулд ҮЭ—ийн идэвхтэн нараар нарийн хяналт шалгалт хийлгэж, сар улирал жилийн төлөвлөгөөг биелүүлж тэтгэвэр тэтгэмжийн материал ҮЭ—ийн хороодын тавих хяналтыг чанаржуулж, тэтгэвэр авагчдыг чирэгдэлгүй хөнгөн шуурхай үйлчлэх шаардлагыг хангасугай.

19. Аймгийн ҮЭ—ийн эд хөрөнгө хариуцалт хадгалалт эд хариуцагч бүр хөрөнгөнд хайр гамтай хандах зарчмыг тууштай биелүүлсүгэй.

20. Ахуй хангамж үйлчилгээний ажилд хяналт тавих ҮЭ—ийн комиссын гишүүдийн нэгдсэн зөвлөлгөөнийг 1967 оны 1 дүгээр улиралд багтаан хийлгэсүгэй.

21. Төв суурин газрын хөдөлмөрчдийг сүү, цагаан идээ, хүнсний ногоогоор ялангуяа өвлийн цагт байнга хангаж, дотоодын хэрэгцээний малыг бордож, тэжээж хэрэгцээнд хэрэглэх ажлыг зохион байгуулахыг аймгийн Гүйцэтгэх захиргааны төлөвлөгөөний комисс, ХБУ газарт даалгасугай.

22. Ажилчин албан хаагчдын орон сууц, ашиглалт, ахуй хангамж үйлчилгээний болон үйлдвэр аж ахуй, албан байгууллагуудын өвлийн бэлтгэл ажлыг нэр төрөл бүр дээр нь хугацаа алдахгүй бүрэн хангуулж байх талаар ҮЭ—ийн анхан шатны байгууллагуудаас санаачлан шинэ шинэ асуудлыг сэдэж тухай бүр тодорхой арга хэмжээ авч байсугай.

23. ҮЭ—ийн хороо, бүлэг, идэвхтнүүдийн ролийг эдийн засаг соёлын байгуулалтыг удирдахад дээшлүүлэх нийгмийн үйлдвэрлэлийг төлөвлөх, удирдах, хөдөлмөрчдийн бүтээлч идэвхийг өрнүүлэх социалист уралдаан зохион байгуулж, улс ардын аж ахуй төлөвлөгөөний биелэлт аж ахуйн байгуулалтын эдийн засгийн үзүүлэлтийн өсөлт, хөдөлмөрчдийн хөдөлмөрийн нөхцлийг сайжруулах зэрэг ажлын явцад олон нийтийн хяналт шалгалтын ажлыг өрнүүлбэл зохино.

24. ҮЭ—ийн нийт ажлыг сайжруулахад шүүмжлэл, өөрийн зарчимт шүүмжлэлтэйгээр хандаж, ҮЭ—ийн хорооны эрхийн дүрмийг ширхэгчлэн биелүүлж, ардчилал,хамтын удирдлагын өндөр шаардлагыг тууштай хэрэгжүүлбэл зохино. МАХН—аас манай ҮЭ—ийн өмнө дэвшүүлэн тавьсан шинэ шинэ зорилтууд ба улс ардын аж ахуй, соёлыг улам хөгжүүлэх 4 дүгээр таван жилийн төлөвлөгөөг нэр төртэй биелүүлэхийн төлөө мэдлэг мэргэжил, авъяас чадлаа дайчлан ажиллахыг ҮЭ—ийн байгууллагууд, гишүүдэд тус бага хурлаас уриалж байна.

Аймгийн ҮЭ—ийн 14 дүгээр бага хурал

1966—10—7 ЗУУНМОД ХОТ.

ХУДАГ УС ЗАСАХ, ДУЛААЛАХ АЖЛЫГ АМЖИЛТТАЙ ХИЙЕ

Мал аж ахуйн too толгойг өсгөж, ашиг шимийг нэмэгдүүлэх талаар нам засгаас авч явуулж байгаа арга хэмжээний нэг чухал хэсэг нь олон тооны өрөмдмөл ба уурхайн худгийг гаргаж, бэлчээрийг усжуулж байгаа явдал юм.

Нам засгаас бэлчээрийг усжуулах талаар авсан арга хэмжээний үр дүнд манай аймгийн бэлчээрийн 60 хувь нь усаар хангагдаж, одоо өрөмдмөл худаг 104 гаруй, насостай уурхайн худаг 20,энгийн татлагатай уурхайн худаг 600 орчим ажиллаж байна.

Энэ нь мал аж ахуйг усаар хангах багагүй боломжоо байгааг харуулж байна.

Гэтэл улсаас үлэмж хэмжээний хөрөнгө хүч зарж байж барьж өгсөн өрөмдмөл болон насостай худгуудын арчилгаа тордлого хангалтгүйгээс эвдэрч удаан хугацаагаар ашиглагдахгүй байх явдал гарч, өвөл хаврын улиралд малыг усаар гачигдуулах явдал үзэгдсээр байна.

Түүгээрч барахгүй худгийн моторчны мэргэжлийн хүмүүсийг өөр ажилд томилж оронд нь мэргэжилгүй хүмүүс тавьж ажиллуулснаас худгийг эвдэж ажилгүй болгох явдал ч их гарч байна. Тэрчлэн уурхайн ба өрөмдмөл худгуудыг өвлийн цагт засч дулаалах ажлыг олигтой хийхгүй байгаагаас бөлж хөлдөж ашиглагдахгүй болоход хүрэх явдал их байна.

Иймд өрөмдмөл ба уурхайн худгуудын засварыг яаралтай хийж дулаалах явдал чухлаар шаардагдаж байна.

Өрөмдмөл худгуудын мотор, ус татах механизмд үзлэг хийж элэгдсэн зүйлүүдийг сольж засварлах тослох зэргээр өвөл ажиллахад саадгүй болгохын гадна байрыг чигжиж дулаалах пийшинг засч түлш татах ажлыг хийх хэрэгтэй.

Уурхайн худгуудын хашлагыг засч, амыг газраас дээш 50 см өндөр налуугаар товойлгон гаргаж, шавар шороогоор нягт манаж, амны таглааг банзаар хийж дулаалах нь чухал юм.

Ер нь уурхайн худгуудын дээр нь орон нутгийн материалаар пин барьж ашиглах нь зүйтэй. Бүх худгуудын усны онгоц ховоонуудыг мал услахад саадгүй болгож бэлтгэх хэрэгтэй.

Өрөмдмөл худгуудыг зохих мэргэжлийн хүмүүст, уурхайн худгуудыг суурийн ахлагч нарт актаар хүлээлгэн өгч арчилгаа тордлого ашиглалтыг сайжруулах арга хэмжээ авах хэрэгтэй.

Бүх төрлийн худгийн засвар дулаалгыг чанартай хийж өвөл хаврын улиралд малыг усаар хангах ажилд нам, улс, олон нийтийн байгууллагууд анхаарч ажиллах ёстой.

Ш. Батбилэгт

МҮЭ—ийн IX их хурлын өмнө

Их хурлын төлөөлөгч

Аймгийн «Анхдугаар таван жил» сонины үйлдвэр хэмээх урт цагаан байшинд орж ирсэн хэн бүхэн ер бусын баярлах бахархах сэтгэгдэл төрдөг нь зүйн хэрэг юм.

Энэ үйлдвэрийн тасгуудаар явахад хүн бүхэн зав чөлөөгүй хэвлэж, нугалж, өрж, оёж чухам л хүн цаг хоёр хүч сорин уралдаж байдаг. Тийм ч учраас энэ үйлдвэрийн төлөвлөгөө тогтмол биелэж ажилчид бүхэн олсон амжилтандаа сэтгэл хангалуун явж ирээдүйг бүтээх хүсэл эрмэлзлэл хүч эрч нь улам улам ундарч байдгийг хэлэх юун.

Та нар надтай хамт явж энэ үйлдвэрийн өрөх тасгаар орж тэдний хүмүүсийн ажил байдалтай танилцацгаалдаа. Социалист уралдаанд түрүүлсэн тасаг гэсэн алтан үсэгт улаан туг тэнд ажиллаж буй залуусын идэр насны цог золбоо их бүтээлий нь ач гавъяаг илтгэнэ.

Эдний залуус цөм норм төлөвлөгөөгөө давуулан биелүүлж ажилладаг хамт олон юм. Тэдний нэг нь үсэгч өрөгч Цэнд юм.

Энэ бүсгүй ажиллаад төдийлөн олон жил болоогүй ч гэсэн ажилдаа дадлагажиж яваа юм.

Цэнд өөрийн мэдлэг мэргэжлээ байнга дээшлүүлэн хариуцаж байгаа ажилдаа хянуур нямбай ажилч хичээнгүй хандаж ажилладгаас гологдол гаргадаггүй бөгөөд үсгийг өрөхдөө алдаагүй түргэн өрдөгөөр бусдаас онцгой юм. Тэрээр МАХН—ын 15 дугаар их хурлын түүхэн шийдвэр, 4 дүгээр таван жилийн төлөвлөгөөгөөр өөртөө өгөгдсөн үүрэг даалгавраа хэрэгжүүлэн биелүүлэхийн төлөө урам зоригтой хөдөлмөрлөж сар улирлынхаа норм төлөвлөгөөг 140—160 хувиар биелүүлсэн бахдам сайхан амжилтаар аймгийн ҮЭ—ийн 14 дүгээр бага хурлыг угтаж төлөөлөгчөөр сонгогдон оролцож улмаар бага хурлаас МҮЭ—ийн 9 дүгээр их хуралд төлөөлөгчөөр сонгогдсон юм.

Ш. Цэрэндоо

Мал аж ахуйн суурь зохион байгуулалт

Тус аймгийн хөдөө аж ахуйн нэгдлүүд нь МАХН—ын Төв Хороо, БНМАУ—ын Сайд нарын Зөвлөлийн 210/330 дугаар тогтоолыг биелүүлэх үндсэн дээр бригад ферм хэсэг суурийн хөдөлмөр зохион байгуулалтыг 1963 оноос эхлэн хийсэн явдал нэгдлийн үйлдвэрлэлийг ашигтайгаар зохион байгуулж малын арчилгаа маллагааг сайжруулах, малын ашиг шимийг сайнаар ашиглах, хөлс олголтын системийг ажлын үр дүнтэй холбож хөдөлмөрийн бүтээмжийг нэмэгдүүлэх, нэгдлийн нийгмийн аж ахуйг орлоготой ажиллуулах үндсэн зорилтыг биелүүлэх явдалд үлэмж их ач холбогдолтой болсон юм. Одоо тус аймгийн хэмжээгээр мал аж ахуйн бригад ферм 69, суурь 1400 гаруй байна. Нэг суурьт аймгийн хэмжээгээр дунджаар тэмээ 180, адуу 1050, хонь ямаа 800, үхэр 100—200 толгой ноогдож байгаа боловч нэгдэл тус бүрээр буюу бригад, ферм, сууриар судалж үзэхэд нэг суурьт байгаа мал, нэг малчны хариуцаж байгаа малын тоо толгой хэтэрхий цөөдсөн буюу олдсон зэрэг эмх цэгц муутай, тодорхой суурь зохион байгуулалт хийгдээгүй зэрэг олон талын дутагдал байсаар байна.

Нөгөө талаар суурийн малчид бие биенийхээ хүчин туслалцаатайгаар мал маллах, хадлан тэжээл бэлтгэх, хашаа саравч барих, худаг ус гаргах, засварлах зэрэг ажлыг хамтарч хийдэг тийм хэлбэрийг бүрэн эзэмшиж хэв заншил болгож ажиллах явдал хангалтгүй байна.

Харин заримдаа хувийн аж ахуйтны үеийнх шиг ганц нэг өрхөөр нүүдэлж ерөнхий хороо, бригад, хэсгийн удирдлага хяналтаас хол зайдуу дураар явах явдал ч байсаар байна.

Мөн суурийн малчдын хөдөлмөрийн нөөцийг сайн судалж тэдэнд зохих хэмжээний малыг хариуцуулж бригад суурьт хамрагдаж байгаа айл өрхийг хөдөлмөрт нийтээр хамруулах талаар зарим сум—нэгдэл сүүлийн үед муу анхаарч тодорхой арга хэмжээ авахгүй байна.

Ялангуяа Баянцагаан, Баян, Лүн, Эрдэнэсант мэтийн зарим сум нэгдлүүдэд малын суурь зохион байгуулалт маш хангалтгүй байна. Энэ бол МАХН—ын Төв Хороо, Сайд нарын Зөвлөлийн 210/330 дугаар тогтоолын заалтыг хэрэгжүүлэн биелүүлэх талаар зарим сум—нэгдэл зохион байгуулалтын тодорхой арга хэмжээ авч олигтой удирдахгүй байгаатай шууд холбоотой хэрэг юм.

Иймээс аймгийн Намын Хороо, АДХГ Захиргаа өөрийн аймгийн онцлог байгаль эдийн засгийн нөхцөлд, хүн хүчний байдалд зохицуулан нэг суурьт байх мал, нэг малчны хариуцах төрөл бүрийн малын тооны талаар зохих чиглэл гаргаж мал аж ахуйн суурь зохион байгуулалтыг цаашид эмхлэн цэгцлэж сайжруулах арга хэмжээ авсаар байна. ХАА-н нэгдэлд мал аж ахуйн хөдөлмөр зохион байгуулалт, малыг суурилах ажлыг хийхдээ нэн түрүүнд суурийн нутаг, ус бэлчээрийн байдал ямар төрлийн малд тохиромжтой тэжээлийн бааз, уг суурийн цаашдын байршилт тохижуулалтын төлөвийг сайнаар судалсан байхаас гадна суурьт хамрагдах өрх аж ахуй, хүн хүчний бүтэц, хөдөлмөрийн нөөцийг өрх, хүн тус бүр дээр судалсан байх хэрэгтэй. Энэ нь хэд хэдэн талын чухал ач холбогдолтой байна. Юуны өмнө суурьт зохиогдох аж ахуй, соёл олон түмний ажлыг хүчтэй болгох явдалд сайнаар нөлөөлөхийн дээр суурийн малчид нь бие биенийхээ ажилд туслах, хамтарч ажиллах байгалийн бэрхшээлтэй тэмцэх явдалд нэгдмэл ажиллагаатай байх боломжтой юм. Иймээс нэгдэлд мал аж ахуйн суурь зохион байгуулалтыг хийхдээ тал бүрээс нь сайн судалж хийх явдал орон нутгийн нам, улсын байгууллагын чухал зорилт мөн.

С. Пунцагдорж

(Эдийн засагч)

Хэн хаанаас юу гэж мэдээлэв

Баян сумын 2 дугаар бригадын Цэгмидийн Зундуй 7 жил дараалан ан хийж байгаа ба тэрээр жил бүр 300—400 тарвага агнаж арьсы нь 1,2 дугаар зэрэгт тушаадаг туршлагатай юм.

Анчин залуу Зундуй энэ жил 303 тарвага агнаж арьсы нь 1,2 дугаар зэрэгт тушаасны дээр тос 100 кг, сайн ходоод 150-ийг бэлтгэсэн байна.

Д. Дашцэрэн

* * *

Архуст сум САА-н Захиргаа, Намын Хороо сумынхаа нийт хөдөлмөрчид айл өрхийн соёлжилтыг шалган туслах төрөл бүрийн мэргэжлийн 37 хүний бүрэлдэхүүнтэй 8 бригадыг тасаг бригад фермд гарган ажиллуулсан байна. Соёлжилтонд туслах бригадууд 2 тасаг 2 фермийн 300 гаруй айл өрхөөр аялж МАХН—ын 15 дугаар их хурлын шийдвэр, IV таван жилийн төлөвлөгөөт зорилт, БНМАУ—ын Ардын Их Хурлын Тэргүүлэгчдийн 169/170 дугаар зарлиг зэрэг 10 шахам сэдвээр 592 хүнд ярна таниулга хийжээ.

Энэ бригадынхан 34 өрх айлыг бие засах байр, муу усны нүхтэй, 73 айлыг номын булантай болгож, 2000 шахам төгрөгийн ном соёлын бараа хөдөлмөрчдөд худалдсан байна.

Бригадаар яваа мэргэжлийн эмч нар 68 хүнд эмнэлгийн тусламж үзүүлж 400 төгрөгийн эм борлуулжээ. Соёлжилтонд туслах бригадууд малчдын гар дээр байсан тарваганы арьс 1162, тос 73 кг, төрөл бүрийн ноос 105 кг цуглуулан авч бэлтгэлд тушаасан байна.

Энэ бригадынхан малчдаас номын сан 57, тогооны сав 49, аяганы шүүгээ 11, жижиг сандал 121, зуух яндан 7-гийн захиалгыг авч сумын артелиар хийлгэж 10 дугаар сарын 10-ны дотор эздэд нь хүргэж өгөхөөр бэлтгэж байна.

Д. Гомбосүрэн

* * *

Саяхан Угтаалын САА—н 7 жилийн дунд сургуулийн сурагчдын намрын спартакиад болов.

Спартакиадад тус сургуулийн 140 гаруй тамирчин сурагчид спортын 12 төрлөөр тэмцэлдэв.

Спартакиадын дүнгээс үзвэл: 7-гийн А анги 93 очковоор 1, 6-гийн А анги 138 очковоор 2, 5 ын А анги 200 очковоор 3 дугаар байр тус тус эзлэв.

Г. Шагдар

Саяхан Эрдэнэ сумын Намын үүр, АДХГ Захиргаанаас бригад фермүүдийн хооронд зарлагдсан уралдааны 7 дахь дүнг гаргалаа.

Энэ уралдаанд Санжаа даргатай 1 дүгээр фермийн хамт олон 23 баллаар түрүүлж шилжин явах туг мөнгөн шагнал хүлээж авав.

Нэргүй даргатай 3 дугаар бригад шаардах ташуур хүлээн авсан боловч ажилдаа ахиц гаргаагүй учраас шаардах ташуур дахин авлаа.

Жамсран даргатай 2 дугаар бригад ажлаараа хоцорч байгааг уралдааны комисс анхааруулж ажлаа эрс сайжруулахыг зааж зөвлөв.

* * *

Жаргалантын сангийн аж ахуйн нам, төрийн хяналтанд туслах ОНХШК 1966 оны ургац хураалтын явцад хяналт шалгалт хийхээр агротехник, инженер зэрэг хүмүүсийн бүрэлдэхүүнтэй шалгалтын групп гарган ажиллуулж байна.

Уг группийнхэн үр тарианы 3 тасаг, 11 бригадын 23149 га талбайн ангилалт 10596 га талбайн цайрүулалт, 11833 тонн будааны цэвэрлэлт, будаа тээвэрлэх машины ажиллагаанд 3—4 удаа хяналт шалгалт хийлээ.

Хяналт шалгалтын энэ группийнхэн шалгалтын явцад будааг толгойтой цайруулах техникийн тохируулга буруу хийх, хурд хэтрүүлэх, баал орхих, гээх мөн авто тээврийн даац хэтрүүлэх, чигжээс муу зэргээс будаа замд хаях зэрэг дутагдал байгааг илрүүлж тухай бүрд нь засуулах арга хэмжээ авч байна.

Ш. Ядамсүрэн

* * *

Борнуурын САА—н тариа хураалтанд дээд дунд тусгай мэргэжлийн сургуулийн оюутнууд тусалж байна. Цэцэрлэгийн техникумын 300 гаруй багш оюутнууд 29 га газрын төмсийг хураасны дээр 200 гаруй тонн идэшний ногоог зоорилж 400 гаруй тонн эрдэнэ шишийн дарш, 2 га газрын лууван, 14 га газрын байцаа хураав. Дашдэлэгийн удирдсан 1 дүгээр курсийн Намсай, Маадаахандмөн Доржсүрэнгийн удирдсан 2 дугаар курсийн Чойсүрэн, Нямсүрэн нар өдөр бүрийнхээ нормоо 120—150 хувиар биелүүлж бусдаасаа илүү чармайлт гарган ажиллаж байна.

П. Цэен

Шуурхай зөвлөлгөөн

Саяхан Жаргалантын сангийн аж ахуйн Намын Хороо, Захиргаанаас эрхлэн Зэгдал тасгийн төвд тасаг бригадын дарга, ня-бо, аж ахуйн эрхлэгч, будаа тээвэрлэлт хийж байгаа баазын дарга, САА-н мэргэжилтнүүдийг оролцуулан 1966 оны ургац хураалтын явцын тухай хэлэлцэж тасаг бригадын ажлыг дүгнэв.

САА—н хэмжээгээр ангилсан бүх талбайн 36 хувьд цайруулалт хийж нэг га-гаас дунджаар 10,1 ц, ургац хураан авч байгаагийн дотор 10,5 дугаар бригадууд талбайныхаа 60—69,8 хувийг цайруулж бусдаасаа ахну ажиллажээ. Одоо САА—н хэмжээгээр 11833 ц тариа үтрэмд хүлээн авч улсад 1060 гаруй ц үр тариа тушаагаад байна. Гэвч тариа хураалтын явцад зарим бригад хаягдал их хэмжээтэй гаргаж техникийн хурд хэтрүүлэх хүмүүсийн ажлын хариуцлага сахилга бат цаг ашиглалт муу байгаа зэрэг дутагдлууд байгааг зөвлөлгөөнд оролцогчид шүүмжлэн ярилцаж, тариа хураалтыг богино хугацаанд дуусгахын тулд хөдөлмөр зохион байгуулалтыг сайжруулах техникийн эвдрэл сул зогсолт хурд хэтрүүлэх явдлыг бүрэн зогсоож хаягдлыг багасгаж тасаг бригадын дотоодын хяналт шалгалтыг улам сайжруулах, бригад тасаг нэг бүрийн өдрийн хийж гүйцэтгэх ажлын норм календарыг гаргаж тариа хураалтыг САА—н хэмжээгээр 10 дугаар сарын 15-ны орчим дуусгах зорилт дэвшүүлэн тавилаа.